

ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ

**КАФЕДРА
ГУМАНІТАРНИХ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ**

ТЕМА 1

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО СЕРЕДИНИ XVII ст.

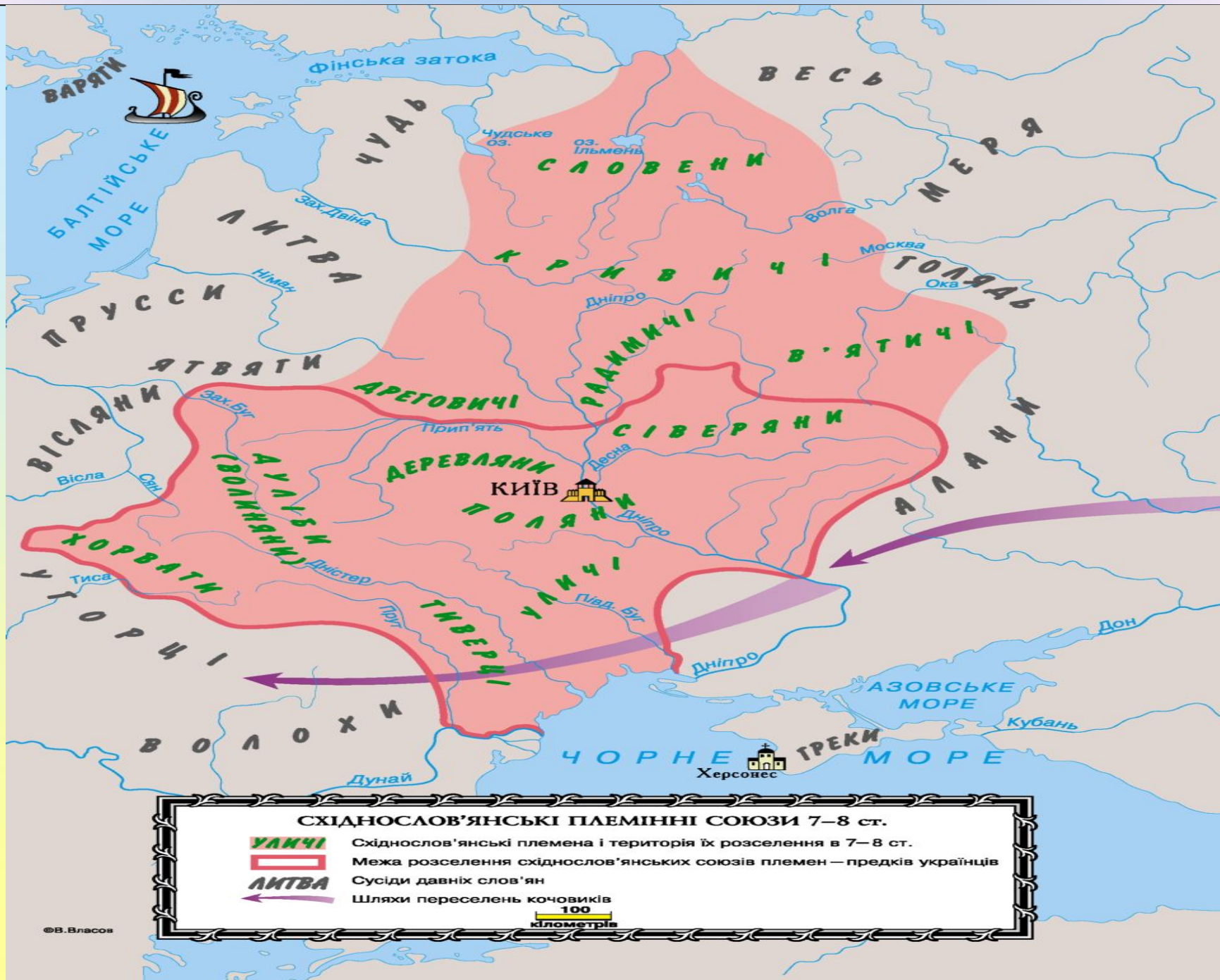
Заняття 4. Київська Русь та Галицько-Волинське князівство

НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ:

- 1. Виникнення, становлення і розквіт Київської Русі.**
- 2. Причини і наслідки феодальної роздробленості Київської Русі.**
- 3. Утворення, піднесення, занепад Галицько-Волинської держави. Її роль в історії української державності.**

Перше навчальне питання

***Виникнення, становлення і
розквіт Київської Русі.***

Князь Рюрік

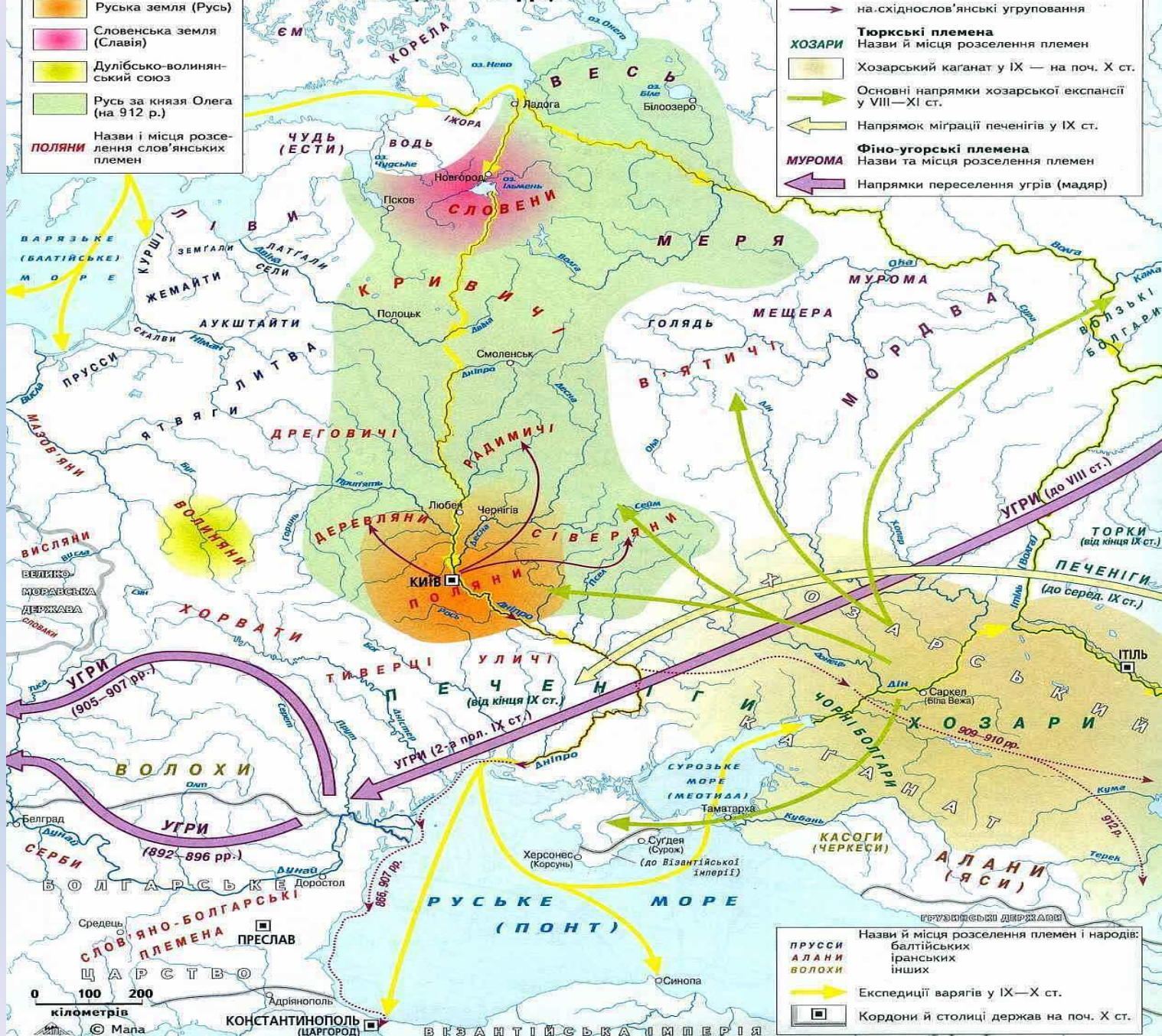
Прибув до Новгороду у 862 р.

1 ЗА КНЯЗЮВАННЯ АСКОЛЬДА, ДІРА ТА ОЛЕГА (862—912 рр.)

- Осередки ранньої державності у східних слов'ян**
- Руська земля (Русь)
 - Словенська земля (Славія)
 - Дулібсько-волинянський союз
 - Русь за князя Олега (на 912 р.)
- ПОЛЯНИ** Назви і місця розселення слов'янських племен

- Походи квітських князів проти Візантії та хозар**
- на східнослов'янські угруповання**
- Тюрські племена**
Назви й місця розселення племен
- ХОЗАРИ**
Хозарський каганат у IX — на поч. X ст.
- Основні напрямки хозарської експансії у VIII—XI ст.
- Напрямок міграції печенігів у IX ст.
- Фіно-угорські племена**
Назви та місця розселення племен
- Напрямки переселення угрів (мадяр)

- Назви й місця розселення племен і народів:
- ПРУССИ
 - АЛАНИ
 - ВОЛОХИ
- Експедиції варягів у IX—X ст.
- Кордони й столиці держав на поч. X ст.

0 100 200
кілометрів
© Мапа

ВІЗАНТІЙСЬКА ІМПЕРІЯ

882 р. **Олег** (родич або
військовонаачальник Рюрика) встановлює свою
владу і проголошує утворення держави –
Київська Русь.

У зовнішньополітичній сфері активність Київської Русі була зосереджена на традиційному для русичів візантійському напрямі.

Кожен з руських князів вважав за необхідне організувати декілька походів на Візантію.

Олег здійснив два переможних походи на Константинополь у 907 р. та 911 р. (деякі історики вважають, що воєнна експедиція 907 р. не що інше як міф, романтична легенда).

**Олег прибыває свій щит на
воротах Константинополя.**

**Похід Олега на
Константинополь у 907
р. Мініатюра з літопису.**

Після смерті Олега на чолі Київської Русі став син Рюрика - *Ігор (912—945)*.

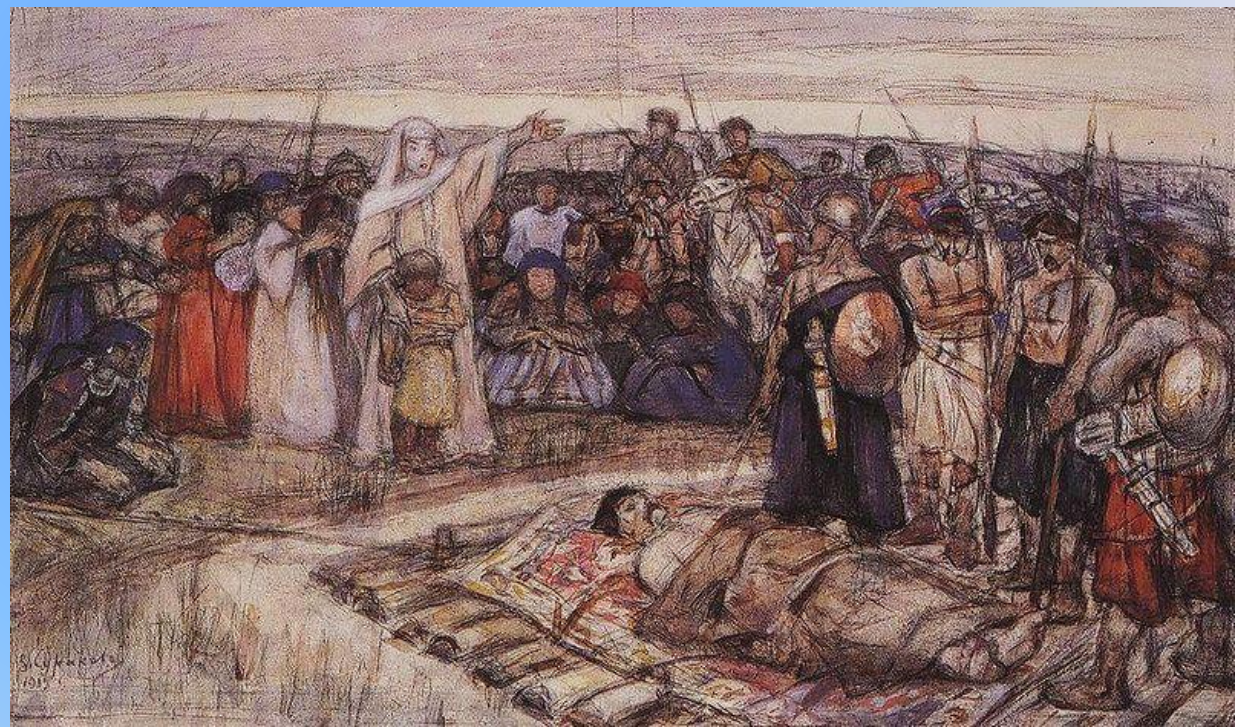
Політика спрямована на підкорення інших племен та розширення територій.

**Ігорь Рюрикович
из Царского титулярника.
17 в.**

СМЕРТЬ ИГОРЯ 945.

*Древняя летопись не рассказывает о смерти Игоря
и о том, как его тело было вынесено из поля
битвы.*

**Княгиня Ольга встречает тело князя Игоря.
В. Суриков, 1915**

Ольга провела реформи:

Упорядкувала систему збирання данини.

Приймали данину за визначеними розмірами.

Вона заклала основи державного апарату.

У ключових містах держави влаштовувались спеціальні опорні пункти, де зосереджувалась адміністративна та судова влада.

У 957 р. Ольга прийняла хрещення в Константинополі.

У 964 р. вся повнота влади на Русі зосередилася в руках **Святослава (964—972)**.

Військова політика, розширення кордонів держави.

За роки свого порівняно короткого правління, пройшовши походами зі Сходу на Захід, від Каспійського моря до Балкан, щонайменше 8000—8500 км.

Портрет князя Святослава роботи Федора Солнцева за описом Льва Диякона, 1869 р.

2 ЗА КНЯЗЮВАННЯ ІГОРЯ, ОЛЬГИ та СВЯТОСЛАВА (912–972 рр.)

	Територія Київської держави у середині X ст.
	Нетривалі володіння Київської держави за князя Святослава
	Походи київських князів: на Візантію, Болгарію, Хозарію, Поволжя та Кавказ
	на східнослов'янські угруповання
УЛИЧІ	Назви та місця розселення слов'янських племен

ХОЗАРІ	Назви й місця розселення племен і народів: тюркських
МОРДВА	фіно-угорських
КУРШІ	балтійських
АЛАНИ	іранських
ВОЛОХИ	інших
	Кордони й столиці держав на серед. X ст.

0 100 200
кілометрів

© Мана ВІЗАНТІЙСЬКА ІМПЕРІЯ

**Князювання
Володимира
Великого
(980—1015)**

Намагаючись зміцнити великокнязівську владу, Володимир провів **адміністративну реформу**.

Військова реформа, створення професійної регулярної армії.

Релігійна реформа почалася спробою модернізувати язичництво.

Розбудова оборонних споруд проти нападу кочових племен.

***Хрещення
Володимира у
Херсонесі***

У 988 р. Володимир охрестив Русь.

- ❖ Укріплення авторитету князя, що сприяло розбудові централізованої держави.
- ❖ Сприяло зміцненню міжнародних зв'язків та зростанню міжнародного авторитету Київської Русі.
- ❖ Дало поштовх для розвитку культури, науки, моралі Київської Русі.

**До Володимира питання
прийняття хрещення підіймали
Аскольд у 866 р.**

Ольга у 957 р.

**Володимир Великий поставив
крапку на цьому питанні.**

Роки князювання
Ярослава (1019—1054) —
час найвищого розвитку і
найбільшого піднесення
Київської Русі.

Золота доба Київської
Русі.

З ім'ям цього князя пов'язано створення першого писаного зведення законів Київської Русі — «Руської правди» 1016 р.

У 1051 р. призначає главою руської церкви Іларіона, що мало на меті вивести вітчизняну церковну ієрархію з-під контролю Візантії.

Розбудова Києва, як столиці держави, обнесення його фортифікаційними і оборонними спорудами.

Активна міжнародна діяльність – “Тесть Європи”.

Третє навчальне питання

Причини і наслідки феодальної роздробленості Київської Русі.

**Володимир Мономах
(1113—1125).**

Численні вдалі походи на половців, активна законодавча діяльність, подолання сепаратистських тенденцій, об'єднання 3/4 території Русі тимчасово стабілізували становище держави і повернули її в ряди наймогутніших країн Європи.

Любецький з'їзд

1097р. – офіційне започаткування
занепаду централізованої
держави.

Після смерті **Володимира Мономаха** його сину **Мстиславу (1125—1132)** лише на короткий час вдалося підтримати єдність руських земель.

Середина XII ст. – ПОЧАТОК РОЗДРОБЛЕНОСТІ.

У цю добу роздрібненість набула рис стійкої, прогресуючої тенденції. Так, якщо в XII ст. утворилося 15 князівств (земель), то їхня кількість на початку XIII ст. сягала вже 50.

***Монголо – татарська
навала призвела до
остаточного зруйнування
Київської Русі.***

Ц і к а в о !

Виникнення назви «У К Р А Ї Н А». Назва «Україна» вперше вживається в Київському літописі за 1187р. – по відношенню до Київської та Переяславської земель. Назва походить від слів «край», «країна». Так називали свою землю місцеві жителі.

Четверте навчальне питання

***Утворення, піднесення, занепад
Галицько-Волинської держави.
Її роль в історії української
державності.***

Князь Роман
Мстиславович
1199-1205

Історію Галицько-Волинської держави починають 1199 роком, коли волинський

князь Роман Мстисловач

об'єднав Галицьке й Волинське князівства.

У 1203 році відчинив перед ним браму Київ.

Добу найвищого піднесення Галицько-Волинського князівства пов'язують з ім'ям Романового сина - **князя Данила**. Данило заклав кілька міст, у тому числі й Львів, розбудував нову столицю - Холм.

У 1253 р. в місті Дорогочині відбулася коронація Данила Галицького.

Коронація Данила Галицького 1253 р.
папою римським Інокентієм ІV-м на короля соборної України

www.lv.at.ua

Єпископська митра
"Корона Данила Галицького"

Столітня історія Галицько-Волинської держави уособлює собою невід'ємну складову послідовного державотворчого процесу українського народу.

Саме тому розгляд умов утворення і піднесення та причин занепаду Галицько-волинської держави, є актуальним питанням української історії в контексті розуміння і аналізу історичних етапів українського державотворення.

Будучи безпосереднім спадкоємцем Київської Русі, Галицько-Волинське князівство відіграло надзвичайно важливу роль в історії України та Європи:

- зберегло від завоювання та асиміляції південну та західну гілки східного слов'янства, сприяло їхній консолідації та усвідомленню власної самобутності;
- стало новим після занепаду Києва центром політичного та економічного життя;
- сприяло поступовому подоланню однобічного візантійського впливу;
- продовжило славні дипломатичні традиції Київської Русі, ще 100 років після встановлення золотоординського іга представляло східнослов'янську державність на міжнародній арені.

Запитання ?

Дякую за увагу!